

121
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Σιβ. I, 12/1970*

Α
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΞΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευτέρα 1968/Οκτώβριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφότερας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Εἰς ἀμφότερας* .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ΝΑΙ* .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Οἱ πατέροι-μοι... τοῦ... χωρίου... μὲ... ὁλοκληρὸν... τοῦ... οἰκονομικοῦ... τοῦ...* .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *Κολλῆγοι*. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) *εἰς εἶδος* ..

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται : ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι : ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον : ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ...

Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται μὲ... ἡμερομίσθιον καὶ μὲ εἶδος .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *καὶ... δοῦλοι καὶ... δοῦλαι... ἐκ τοῦ χωρίου* .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; *ἐκ τοῦ χωρίου καὶ ἐκ τοῦ...* .....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται *ΝΑΙ* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ο* .....

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

... Δαν. Ἐλ. Παλαιολόγος

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 60. 1950

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Μόλιον... 60. 1950

ἄροτρον... 60. 1950

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Ἐκ τῆς ἐλ. Παλαιολόγος, 60. 1950

Ἐκ τῆς ἐλ. Παλαιολόγος, 60. 1950

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 1947

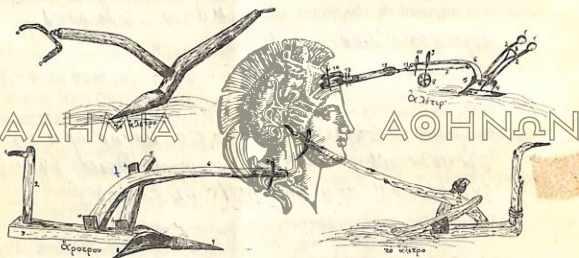
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 60. 1950

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... *Θ*.....

5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ... *Ανο. βδ. 1955*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει), τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. *Οἱ... Ἰδιαι. αἱ... χωρ. χοι...*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χλωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Ἰ. Η. 20... μίση... μορφῆς... διὰ... τὸν... ἀροτρίασιν...
 ὅτρη... ὕνι... ἀρῶν... ὕνι... χωραφιδῶν...

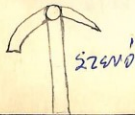
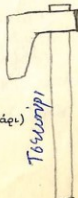

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ αἰδήρου.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπτάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....
 ξυλοφαῖνι, πριόνι, ἀρίδι, ξυλοφαῖ, σκεπτό
 σκεπτό, ξυλοφαῖ.

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... Β.Ο.Ε.Σ. - ζῆπος Σ. - ἡμίονος...

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν;... Δύο... ζῶα...

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; Μόνον διὰ τῶν Β.Ο.Ε.Σ.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Κρίκος... ξύλου...

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; Ο

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέσιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; Ο

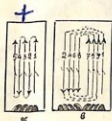

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

τὸ... χωράφι... ὀργώνεται με... αὐλακίαν... κατ'...
εὐθείαν... γραμμὴν.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατέ αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαοὺς (δηλ. σπορές ἢ ριπριές, ιατάμιες, στασιές, μεσθράδες κ.λ.π.) ; καὶ... φαλαγγιστοὶ καὶ... ὁμηγερον...

...χίλια... με... ὁμηγερον...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαοὶς (ἢ σποριά) ; με αὐλακίαν ; με... ὁμηγερον... ὁμηγερον... ὁμηγερον...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; εἰς... τὸν... χωρὶς... δὲν... χρησιμοποιῇται... ὁμηγερον... ὁμηγερον...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Ἡ... διάνοιξις... ὁμηγερον... χίλια... ὁμηγερον... ὁμηγερον...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Γίνονται... δύο... ἕνα...

Μόρσιον - Ἀρρίθιον... καὶ... ἕνα...
τὸν... Σπυρίδιον - Ρομβιον...

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γίνονται... δύο... ἕνα... ἕνα... καὶ
διβόλισμα... ἕνα... ἕνα...

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἕνα... δύο... χρονίων... περίοδον... 5-10 ἔτη...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Δύο... διὰ... ἕνα... ἕνα...

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ἕνα... διβόλισμα...

καὶ... ὁ... ἕνα... ἕνα... ἕνα... ἕνα...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ, εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; . *Μ.τ. πιν. ἀκρόν.*

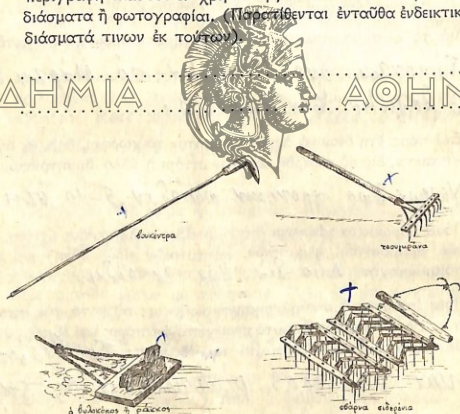
ἢ ὁποῖα εἶναι ποιοδαμνίον. ἢ τὸ ἐν ὑμνον. ἢ βουκέντρα.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); . *Ἄρρον. γίνεσθαι. καὶ ἄρρον.*
ἢ γιν. γίνεσθαι. Μ.τ. βάρνα.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάππα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου, καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

..... Μ. ε. ... ΣΟΦ. Ω. Α. .....

.....

.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Ἡ... ἀνδρὸς... ἔ... τοῖ... ἑλάν... τῶν... χωρῶν.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους

Δέν... χιτών... μαρμαί... ὀσπρίων

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ... κατ'... ἐνδοξάν

τῶν... χωρῶν.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Δέν... χιτών... μαρμαί... χωρῶν.

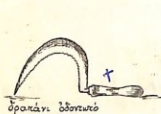
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Μ.ε. χειροδρέπανο

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μ.ε. κόβει...

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ο.δ.αν.δ.ω.δ.η...

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Μ.ε. ξύλα

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. . . . . Λιμνίστοι . . . . .

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποιοῦν ; . . . Προκιοῦσαν . . .

καὶ βήμῃον καὶ θερίζουν ἄνδρες καὶ
γυναῖκες . . . . .

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπήν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) . . . . .

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; . . . . .

Αἱ γυναῖκες φέρον ὄρεον χρυσεῖον
καὶ αὐτὰς χεῖρας τῶν μακρῶν καὶ
πανταγόνειαν διὰ τὴν προφύλαξιν
τῶν ποδῶν . . . . .

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . Προκαί-
 μένη... ἢ... Δευτέρα... καὶ... Ἐξαιρέτως... ἢ... Τρίτη.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

... Καὶ... ὡς τραγουδοῦν...

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅταν ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔστιν.

... Ἀφαιροῦν... ἢ... μέρος... ἀδερμίου...
 τοῦ... δὲ... ὡς... ἔρωχεν... τὰ... ἴδια.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

... Ἀφῶν... ἔρωχεν... ὁ... ἀδερμίου... ἀρχικῶς
 τὸ... δέσιμον... καὶ... ἢ... μετὰ... εἰς...
 τὰ... ἔρωχεν...

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· με κοιναὶ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Παλαιότερον. ἔτοποθετοῦνται. ἐννύ.δ. χερσὶν
βοῦν καὶ... ἐδέοντο με δὲ οὐ βυνδεδεμένους.
βέργαι... δὴμυρον. δ.ε. τοποθετοῦνται, ...
τίββαρ. χερσὶν βοῦν καὶ δένονται με αὐ.
ἰδιοκτοῦς... αὐτῶν... ὁ... ἰδίας... μεταφέρω...
καὶ δένει... γὰρ... δεικνύει... ἐργαλείον... δένει...
...χρησιμοποιοῦνται... ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

ἑα... δεικνύει... μετὰ τὸ... δεικνύει... ἀφ' ἑκαστοῦ
αὐ... τὴν... ἰδίαν... δεξιά... μέχρι... μεταφοράς
αὐ... τὴν... δεξιά... τὸν... ἀφ' ἑκαστοῦ... ..

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

θ

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ θηρά, χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.... **ΝΑΙ**.....

Οὐτσώβριο - καὶ Μερικ... Χιμωσι... ἀ... ἐ... ὁρ...
Μάϊο - Ιούλιο... Θερμόμο... Α... ἀ... ἐ...
Ξήρανσις... καὶ... ἐν...
ὠχμήνερσις... καὶ... ἐν... ἀ... ἐν...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον, (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). **Μάϊο - Ιούλιο - Παρμίστιον - με...**

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

δρέπανον... ὠχμήνερσις... με... μόδα...

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... Παλαιότερον... Διήγησις...
 διήγησιν... χωρίον... με... ἐξ... καὶ...
 ὅσον... καὶ... δὲ... ὅσον... ἐξ... ὅσον...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μεταφέρονται... εἰς... ἀλύνει... εἰς... χωρίον (ἐξ-
 ἡμῶν).....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; .....

Τὰ τοποθετοῦνται παρὰ καθωρισμένον...
 τρόπον... καὶ... φέρονται... δεμάτια...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ άλώνι; .....

Ἐπῆρχε... καὶ... ἔφαρχε... ἀλύνει.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

Τὸ... ἀλύνει... κατασκευάζεται... ἔξω... τοῦ χωρίου...

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ..μέ ποῖαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Παλαιότερον. ἔλαχε... ὁ μαθητὴς Δημοῦ τοῦ Ἀργεῖου.
ἀνέκρουσεν... ἡνέκα... μαίνομαι δὲ ὄφρα...

- 6) 'Από πότε αρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει; *Ἀρχεται ἀπὸ*

15. τούτων· καὶ πάλιν· ἀπὸ τῆς Αἰτίας Αἰχμηδίου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιδῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνα (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνα (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Εἰς τὸν πόρον μὲν ἵστασθαι γυναικῶν.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνα ἕκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἀναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀγύρυν).

·ψωάρχα·... ὀριθιάνος... χῶρος... ὁ ὀδογός ἀπό...

Εὐ. Ἐφωτισθὲν καθαρί' ἔσται.....

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν. *Από: Αποκάλυψη*

20. ἀρχὴν, ἐν ἡμεῖς ὡς νότον. ἰδ. Ἰησοῦ καὶ
 21. ἐν ἡμεῖς. Ἰησοῦ. ὁ ἀρχὴν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἄλῳ-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Τὰ δένονται τοῦ αὐτοῦ τοῦ ὅρτου χέρω δὴ τὸν
ἀφρονόου τοῦ (ὁ ἀφρονόου).....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ὁ στυλός, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος σπληγρός,
στρούλουρας, δοικάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιάγραμμα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. Τ.ο..

ἀφρονόου... ἐξήντητο... με... ἡφρονόου... οἱ... ὁδοῦ... ἡφρονόου... ἐν-
δεδομένον... δὴ τὸν... ὁ ἀφρονόου... με... ὁ ἀφρονόου... καὶ
ὁ ἀφρονόου... ἀφρονόου... ἀφρονόου... ἀφρονόου... ἀφρονόου...
ἀφρονόου... με... ἀφρονόου... (Β.Ι.Τ.Β.Α.).....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεде-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

[illegible]

- γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένον ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἔὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκιὰ,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταγύων τούτων; . . . . .

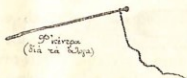
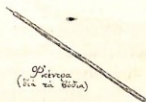
Δεν χρησιμοποιήθηκε το 20 ως ένα μέτρο

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα), σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .

Εἰς τὸν τοῦ οὐ μου
ἡμῶν . Π. ἤρουν . 5 . 3 . ὁ στρώματα .

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

.. Λαμνί .

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ αἰγὰ καὶ ἀνέλαμβανον τὸν ἀλωνισμὸν .

Εἰς τὸν τοῦ οὐ μου . οἱ ἴδιοι . αἱ γεω-
ργοί . μετὰ τὸν τοῦ οὐ μου . (καλὴν ἔχει) .

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους . π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Εἰς τὸν τοῦ οὐ μου . ὁ χι .

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο . πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ο

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

.....
.....
.....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ; *ὁχι*
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .. *ὁχι* .....

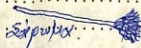
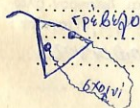
.....
.....
.....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωριστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συγγενεὶς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Στ. 1955... Πράβιναν*

ἀπὸ κατ'ὀνόματι χωριῶ...

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.. *λαμνίον, σωρεύεται μετὰ τὸ γρέβισμα, φασάρι, φινούζι, δάριμα* .....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο..

Ο. δακρυβιζή-
ματος. σωρός. ἔχει... δακρύματα... ζωήματα... τοσοῦτα...
εὐόδου... φ. παρὰ... χροί... τὸν... ἀβασιμαρό...
.....
.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο..

Μ. ε. π. Θρινάκι...
(παρωροφί)... καί... μ. ε. φτυάρι... ξύλινον...
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

καί... ἀνδρας... καί... γυναῖκα...
.....
.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ, σῖτος κλπ ;

Ζυγία... χωρίζονται... διὰ... μαστιγίου...
.....
.....
.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

θ

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Ὁ βαλ... χι... ναί... το... ἀνέμισμα... το... χονδρὰ
δι... ναί... το... β... ναί... ἀποχωρίζονται
ἀπὸ τοῦ καρποῦ με... ναί... το... χονδρὰ

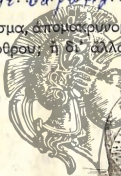
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο παλιὸν δερμάτινον

κούρος ἢ ἀρυλλίος

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) Ἀφού, χωρίω...
 ο... παρῶς... διαδο... το... ἄχυρο, γίνονται και...
 νεύρος... διακρίσιμος... μέ... δερμάνι.....
 .....
 .....
 .....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σῶρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....
 .....
 .....

Σχηματίζεται εἰς... σωρόν... μέ... φτυάρι... ξύρινο...
 χαρτοδόξα... εἰς... αὐτοῦ... σωρός... και... παρ...
 φύ... νεύρι... εἰς... τὸν... σωρόν... το...
 φτυάρι, ... ὅ... φ... και... το... μαρσοροί...
 .....
 .....

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. φ... ρ... ὠρίο... μέ... ξύ...
 ρ... β... οἶ... ὅ...
 χ... ν... π...
 .....
 .....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ.; διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

[illegible]

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἐλκωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) καὶ βάρη.....

- α). Το παιδαγωγείο... β). Το αλφειογραφείο...
γ). Το αλφειογραφείο...

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας).

καὶ συνηθείας) .Ω. παρῶς . ἀποδύκω . εἶς . ἑνός .
 ἐξ . οἰκίας . ἐξ . ὑδάτος . ζῆφρον . ἀφ' ὁρίων . παρ' ἐ
 κονθέρων . ζῆφρον .

- 29 —

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ..Τὸ ἄκρον κορυμνικὸν
 εἰς ἐξέλιξιν .. διαρρηγνύσθην .. ἐν τῷ πόντῳ ..
 χωρίον ..

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ πόντον ἀφαιρέσαντες ἀπὸ πόντου ἴδιου παρὰ

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς πόντον τὸν ὅσον μέρος μόνον καὶ
 23^{ην} Ἰουνίου ἀνάστασιν πυρᾶς

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

Ανάστασιν καὶ πρὸς τὸ ἑβδόμη καὶ
 23^{ην} Ἰουνίου εἰς πόντον ἀναμμὰς τὸν χω-
 ριον

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιὰ αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Ἄφωτος... φωτιά...

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;...

Ἀναμνυκοὶ... ἀρχαὶ νύκτες...

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ, διὰ τὴν πυρὰν.

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; Τὰ ξύλα... ἔλα...

ἔφερον... παρμότατον... ἀπὸ τῶν κοίτις, ἀπὸ
δὲ τοῦ ἀγροῦ... πρὶν... ἀγρόν... οἱ ἀγροῦ...

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Παίρνουν... ἔλα... ἀγροῦ... ἀπὸ τῶν κοίτις...

ἔλα... ἔφερον... ἀπὸ τῶν ἀγρῶν... μαὶ... ἔλα...

δινὺν... ἀπὸ τῶν ἀγρῶν... ἀπὸ τῶν ἀγρῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖα αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἔορκα, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Θόρυβος... ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ... ἀπὸ τῶν ἀγρῶν...

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυρὰν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

ἔφερον... ἀπὸ τῶν ἀγρῶν... ἀπὸ τῶν ἀγρῶν...

ἔλα... ἀπὸ τῶν ἀγρῶν...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγίᾳς κλπ.) . . . .

Ὁς... ἀποστρέφ. π. ἐξέχον... καὶ... καὶ...
μελεῖται...
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . .

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΠΟΡΑΝ ΤΩΝ ΔΗΜΑΤΡΙΑΚΩΝ ΜΕΧΡΙ
ΤΟΥ ΑΛΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ

Ἐξωδοῦσος τῶσος (χωρίον): Δίμιοι - κοινὸς: Βοῦβοι
Ἐπαρχία: Ἰδοῖαιος. Νομός: Εὐβοίης.

Οἱ λαοὶ τοῦ χωρίου ἀπὸ τοῦ 1932 ἀρχοῦντο περιότρων
μὲ ἐνὶ μενοειροφίᾳ καὶ τοῦτο διότι ἡ περιότης ἦτο τῶν γεω-
νόμενων ἐν τῷ χωρίῳ μωαράτων. Μετὰ τὸ 1932 ὅτε ἔχινε α-
ναρροφίως ἐξ περιότης ἀπὸ τοῦ δόκου τοῦ δόκου καὶ ἐκίχον
ἀνέστη ἐν τῷ νέῳ μωαράτῳ, ἤρχισεν νὰ γίνωται ποσὸ ἔκτασις
ἡ χωρὶς, ἡ ὁποία ὄντως μέχρι τοῦ 1950 ἐρίσκει ἐν ποσῇ γὰρ
τοῦ ἐκείνου τοῦ ἐκτασίου, ἀπὸ τῆς χωρὶς. Τὰ μέγα
~~κατασκευάζονται~~ ~~ἀπὸ τῆς χωρὶς~~ ~~κατασκευάζονται~~ ~~ἀπὸ τῆς χωρὶς~~ ~~κατασκευάζονται~~ ~~ἀπὸ τῆς χωρὶς~~
ἔχινετο μετὰ ζήτων ἀρότρων. Ἀπὸ χωρὶς καὶ ἐκτασίου ἐν
τοῦ χωρὶς ἦσαν 1/4 βοῦβοι καὶ 1/4 ἐκτασίου διὰ τὴν ὁλ-
κῆν ἐν τῷ χωρίῳ καὶ διὰ τὸ μαδάρειον τοῦ δόκου καὶ τῆς ἀρότρων
2) ἡ ὁποία (κατασκευάζονται) κατασκευάζονται διὰ τὸ ἐκτασίου τῶν βοῶν καὶ
διὰ μαδάρειον ἐν ἀρχῇ ἀπὸ τοῦ βοῦ (κατασκευάζονται).
Τὰ ἐκτασίου διὰ τὸν μαδάρειον ἐν τῷ χωρίῳ ἀρότρων ἦσαν:
1) τὸ περὶ (κατασκευάζονται) 2) τὸ ὁριόν, 3) τὸ ἀπὸ (κατασκευάζονται) 4) τὸ
ἐκτασίου 5) ἡ ἐκτασίου καὶ 6) τὸ μαδάρειον. Μετὰ τὸ 1950
ἡ χωρὶς ἤρχισεν νὰ ἐκτασίου βοῦβοις. Τὰ χωρὶς
ἐκτασίου μὲ τὸ ὁριόν ἀρότρων (μονότρο, δίτρο) καὶ
ἐκτασίου μὲ τῶν γεωμ. γεωμ. ἀρροφίως μὲ τῶν γεωμ.
τῶν γεωμ. γεωμ. ἡ αὐτὴ μὲ παρασκευῇ ἐν μαδάρειον.
Οἱ χωρὶς ἐκτασίου μὲ ζήτων ἐν τῇ ἐκτασίᾳ τῶν καὶ
ὄντως ἡ χωρὶς ἐκτασίου ριζίως μελάνης.
ἡ μαδάρειον τῶν ἀρχῇ ἔχινετο καὶ γίνετο ἐν ἐκτασίᾳ.

Προσέχρησε το μαδάρικα των αχρών εν διαφόρων δόξαις
και παραβέβαιον γινώσκαι κατὰ τὸ ἔλεος τοῦ καρδιοκαρδίου.
Με τὰς ὁρῶντας βροχὰς τοῦ φθινοπώρου ἀρχίζει τὸ ὄργημα
τῶν ὑποκριτικῶν διὰ τὴν ὁσότητα αχρών, ἵνα οὕτως μακροχρό-
νως τὰ ἀνθρώπων ἀπὸ ἑνὸς καὶ αὐτοῦ ἑνὸς ἵνα ἀφίξεται
μακρύτερον ὁ ἀχρὸς. Πρακτικῶς ἐκ τῆς ἀνω ἐρχομένης ἀρχίζει
ἡ ὁσότητα, ἐφ' ὅσον τὸ ἑωσπρέπον αἱ παρρησίαι ἐνδοξασαί.

Ἡ ὁσότητα τῶν ἀνθρωπίνων διαρκῶς ἐπὶ τὴν ἑλπίδα. Πρωτο-ἰστο-
ρικῶς οὖν αἱ τὰς ζωὰς τῶν ὁσότητων καὶ μεταβάλλουν αἱ τὰς ἡ-
ρώων. Ἡμεῖς γινώσκοντες τὰς ζωὰς καὶ ἀρχίζει ἡ ὁσότητα. Συνεπῶς
ἐκ δὲ τῆς ζωῆς καὶ ὁ ἕτερος ὁσότητα καὶ τὸν μετὰ
τὴν ὁσότητα τῶν βίων. Πολλοὶ μετὰ τὸ ὄργημα γίνονται
καὶ ἐνδοξασαί τοῦ ἀχρὸς καὶ μακρύτερον ἰσοστάθην. Καὶ
τῶν ἀνθρωπίνων ὁσότητα ἀπὸ ἀφίξεται βρώμη, ράβη, βίος,
καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀνθρώπων
ρεβιδίαι καὶ ἀναβόσκας. Τῶν ἀνθρώπων αὐτὴ ἀναβόσκας ἀρχίζει
τὸ βοδανία. Διὰ τῆς ἐρχομένης ἀπὸ ἀχρὸν τῶν τῶν ἀν-
θρωπίνων τὰ παραβέβαιον γινώσκαι. Ἀπὸ τῶν δὲ γίνονται τὸ βο-
δανία κατὰ ὅτι διὰ τὸ μαδάρικα τῶν γινώσκων γίνονται
γινώσκοντες δι' αὐτῶν παρρησίαν (γινώσκοντες).

Κατὰ τὰς ἀρχαῖς ἰουδαίων ἀρχίζει ὁ ἀχρὸς. Ὁ ἀχρὸς ἐχι-
νέο καὶ γίνονται ἀπὸ τῶν δὲ τῶν ἀνθρώπων. Κατὰ ἀρχαῖς ἀφίξονται
αἱ ζωσπρέκας ἐκ τῶν βίων. Μετὰ τὸν ἀχρὸν αἱ ζωσπρέκας
ἀφίξονται ὅτι καὶ ἡμεῖς ἵνα ἰσοστάθην ἀφίξονται καὶ ἑνὸς με-
ταφύρονται αἱ τὰς ἀνθρωπίνων. Ἡ ἐνδοξασία γίνονται ὁ ἀχρὸς
τῶν ἀνθρώπων ἀνθρωπίνων. Ἀπὸ ἀφίξεται δὲ τῶν καὶ
μεταφύρονται τὰ δὲ τῶν αἱ τῶν τῶν ἀνθρώπων με-
τὰ τῶν. Ἡμεῖς τὰ ἰσοστάθην αἱ ὁσότητες (ἀνθρώπων). Παρρησίαν
ὁ ἀχρὸς ἐχινέο μετὰ τῶν ζωῶν, καὶ μετὰ τὸ 1955 γίνε-
ται μετὰ ἀνθρωπίνων, μηχανῶν. Ἀπὸ ἀφίξεται ὁ

3-
παρῶς διὰ τὸ ἄχρον, ὃ μὲν παρῶς μεταφέρεται
εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ καταδύεσθαι εἰς ἡδυστὰ ἀμάρτια, τὸ
δὲ ἄχρον τὸ μόνον δέμας καὶ τὸ βελτίον εἰς
τοὺς ἀχρευστήνας πρὸς ἐκδηρῶν ζωοτροφῶν μετὰ
τοὺς χατρινούς κήνας. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1) ζῆνός, 2) χνί 3) βάβις.
 4) βαβάρι 5) ἡρίδα 6) γάρδος
 7) ζαυρός

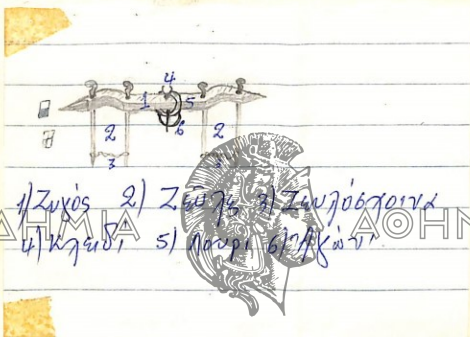
8) ζῶνός, 9) πόδις 10) βάβις, οὐρῆς,
 11) ζαυρίδις 12) φρυγίς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) Ψνί 2) Παράβοχα 3) Σωίδη
4) Κονβούρι 5) Λαβή ούρα, 6) Κα-
βαράρης 7) Σαβαίρι

8) Αρίδα 9) Γάνυος 10) Σταυρός
ή Κονβούρας 11) Σωίδη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ